راش

مستندبین‌ها به خط

شمارش معکوس برای نزدیک شدن به جشنواره هم آغاز می‌شود و رفته رفته، زمستان امسال هم رنگ فرهنگ و سینما به خودش می‌گیرد. حالا درست است که بخش مستند جشنواره فیلم فجر شاید خیلی بین عموم مردم جایگاهی نداشته باشد، اما مگر می‌شود از کنار این بخش تخصصی مهم‌ترین جشنواره سینمایی سال بی‌تفاوت گذشت. روابط عمومی جشنواره، فهرست فیلم‌های بخش مستند جشنواره را منتشر کرده است. طبق این خبر، هیات انتخاب بخش مستند متشکل از بابک بهداد، رامین حیدری‌فاروقی و مرتضی شعبانی پس از بازبینی فیلم‌های مستند بلند متقاضی حضور در بخش مستند، ده فیلم زیر را به ترتیب حروف الفبا برای حضور در سی و هشتمین جشنواره فیلم فجر برگزیدند:

بانو؛ کارگردان: محمد حبیبی منصور، تهیه‌کننده: محمد حبیبی منصور

پروژه ازدواج؛ کارگردان: حسام اسلامی، عطیه عطارزاده، تهیه‌کننده: مرکز گسترش سینمای مستند و تجربی

جایی برای فرشته‌ها نیست؛ کارگردان: سام کلانتری، تهیه‌کننده: محمد شکیبانیا

خسوف؛ محسن استادعلی، تهیه‌کننده: محسن استادعلی، مسعود زارعیان

خط باریک قرمز؛ کارگردان: فرزاد خوشدست، تهیه‌کننده: نگار اسکندرفر

زمستان است؛ کارگردان: مهرداد زاهدیان، تهیه‌کننده: پیروز حناچی

زندگی میان پرچم‌های جنگی؛ کارگردان: محسن اسلام‌زاده، تهیه‌کننده: محسن اسلام‌زاده

عالیجناب؛ کارگردان: سجاد ایمانی، تهیه‌کننده: رضا دانش‌پژوه، سجاد ایمانی

کامی؛ کارگردان: میترا ابراهیمی، تهیه‌کننده: پیمان قاسمخانی

مهدی عراقی را بکش؛ کارگردان: عبدالرضا نعمت‌اللهی، تهیه‌کننده: عبدالرضا نعمت‌اللهی

آمار جالب از بلیت‌فروشی جشنواره فیلم کوتاه تهران

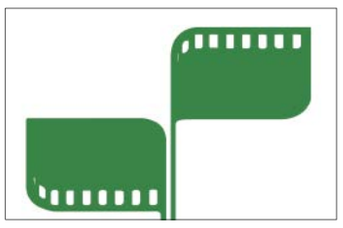

امسال و در سی‌وششمین جشنواره بین‌المللی فیلم کوتاه تهران برای رفع یکی از مشکلات هرساله جشنواره یعنی ازدحام تماشاگران و بی‌نظمی‌های غیر قابل پیش‌بینی، سامانه فروش بلیت فیلم‌های جشنواره توسط سایت سینماتیکت راه‌اندازی شد.

این طرح با استقبال مخاطبان روبه‌رو شد تا جایی که در نخستین روز پیش‌فروش بلیت‌های جشنواره سی‌وششم برای عموم علاقه‌مندان (چهارشنبه ۱۵ آبان)، کلیه باکس‌های نمایش آثار بخش داستانی (۶۷ اثر داستانی در ۳۶ باکس برای نمایش در شش روز) تا ساعت ۲۰ توسط علاقه‌مندان خریداری شد. بر این اساس چهار سئانس فوق‌العاده به باکس‌های نمایش افزوده شد که ظرفیت این سئانس‌ها نیز بلافاصله پر شد.

بر پایه این گزارش، از مجموع بلیت‌های صادر شده توسط سایت سینماتیکت در نهایت ۹۴۴۰ بلیت به‌ارزش ۴۷ میلیون تومان به‌فروش رسید؛ گفتنی است بلیت فروشی آنلاین از روز ۱۴ آبان آغاز شد و روز اول مختص فیلمسازان بود که با کدهایی که در اختیار داشتند، میتوانستند در هرسئانس دو بلیت رایگان تهیه کنند.

رونمایی از «اختاپوس»

این همه در نهان و آشکار به وضعیت خودروسازها و خودروسازی در کشور گیر داده و بد و بیراه گفتید که یک گروه مستندسازی دست به زانو زده و رفت ببیند در این فضا که هم از آن به عنوان مافیا یاد می‌کنند چه خبر است. اسم مستندش را هم گذاشته اختاپوس! مراسم رونمایی مستند «اختاپوس» با موضوع مافیای خودرو از تازه ترین محصولات سازمان سینمای حوزه هنری عصر روز چهارشنبه ۴ دی ساعت ۱۸ در تالار اندیشه حوزه هنری برگزار می‌شود.

به گزارش جام جم مستند اختاپوس به بررسی موضوع مافیای صنعت خودرو از ابتدای انقلاب تا امروز می‌پردازد. این مستند قرار است با سخنرانی حسن عباسی عصر روز چهارشنبه ۴ دی ساعت ۱۸ در تالار اندیشه حوزه هنری رونمایی شود. استفاده برای عموم آزاد است.

همفری بوگارت به خانه سینما می‌آید

کانون فیلم خانه سینما، از ماه جاری، علاوه بر نمایش آثار ایرانی، نمایش و نقد فیلم‌های خارجی را نیز به برنامه‌های خود اضافه کرد تا مخاطبان بتوانند روزهای سه‌شنبه، ساعت ۱۸ در سالن سیف ا... داد خانه سینما به تماشای آثار کلاسیک سینمای جهان نشسته و پس از نمایش فیلم، آنها را مورد نقد و بررسی قرار دهند.

حالا هم این خبر را بدهیم که در نخستین برنامه، فیلم "کازابلانکا" ساخته مایکل کورتیز به نمایش درخواهد آمد.

در این فیلم همفری بوگارت، اینگرید برگمن و پل هنرید به ایفای نقش پرداخته‌اند. فیلم تحسین شده کازابلانکا، تولید ۱۹۴۲ موفق به کسب سه جایزه اسکار بهترین فیلم، بهترین کارگردانی و بهترین فیلمنامه شده است. البته برنامه صرفا به نمایش فیلم محدود نخواهد بود و در کنار نمایش، ناصر صفاریان درباره فیلم صحبت خواهد کرد. علاقه‌مندان می‌توانند برای حضور در این برنامه به نشانی خانه سینما، واقع در خیابان بهار، خیابان سمنان، شماره ۲۹ مراجعه کنند.

از میان ۸ فیلم اکران شده سینمای کودک و نوجوان ۵ فیلم تقریبا به‌طور همزمان روی پرده سینما رفته‌اند

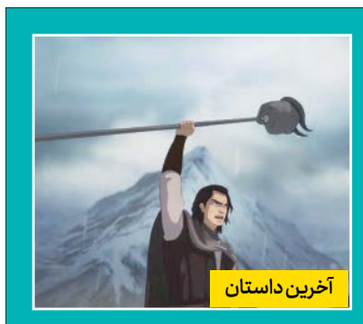

ترافیک در خیابان خلوت

چرا نباید از اکران همزمان چند فیلم کودک و نوجوان خوشحال بود؟

باوجود تعداد کمتر فیلم‌های اکران شده کودک و نوجوان در سال گذشته به نسبت سال ۹۸، اما چینش و پراکندگی آنها در طول سال در مقایسه با تراکم و ترافیک امسال فیلم‌های مشابه وضع به مراتب بهتری وجود داشت و امکان بهتر دیده شدن و فروش بهتر را به فیلم‌ها می‌داد

علی رستگار

سینما

گلایه کلیشه‌ای و فرسایشی درباره سینمای کودک و نوجوان، بی‌اعتنایی و بی‌مهری در اکران عمومی است و معمولا این سوال از سیستم اکران وجود دارد که چرا فیلم‌های این گونه سینمایی، غالبا در وضعیت مطلوبی روی پرده نمی‌روند و به جز موارد بسیار اندک و استثنایی به فروش بالایی دست پیدا نمی‌کنند. درواقع چون شرایط اکران و رقابت آنها با فیلم‌های کمدی و سینمای اجتماعی بزرگسالان منصفانه و برابر نیست و به اصطلاح گل سئانس‌ها در اختیار این آثار قرار نمی‌گیرد و حتی گاهی سئانس‌های مرتب و پیوسته‌ای هم ندارند، انتظار دیده شدن مناسب و فروش بالای آنها هم چندان معقول نیست. اما در این بازه زمانی به نظر می‌رسد، سینمای ایران از آن طرف بام افتاده است و شاهد توجهی ناگهانی و دور از انتظار به گونه کودک و نوجوان هستیم؛ به‌طوری که در این چند وقت اخیر پنج فیلم در این گونه، تقریبا در فواصلی نزدیک به هم اکران عمومی شده‌اند و از این میان در حرکتی تاریخی و بی سابقه، سه فیلم منطقه پرواز ممنوع، بنیامین و تورنادو در یک روز (۱۵ آذر) به اتفاق روی پرده سینماها رفتند.

خوب یا بد؟

اگر خاطرتان باشد یکی از جمله‌های تبلیغاتی فیلم سینمایی لیلی با من است ساخته کمال تبریزی این بود: «بخندم یا بگریم، چون لیلی با من است.» حالا شده حکایت سینمای کودک و نوجوان ایران در این چند وقت که چند فیلم آن تقریبا به‌طور همزمان اکران عمومی شده‌اند، با این وضعیت شما بگویید باید بخندیم یا بگرییم. یعنی خوشحال باشیم که سرانجام اکران عمومی به سینمای کودک و نوجوان لبخند زده و التفاتی کرده است که چنین بستر نمایشی را در اختیار آن قرار داده یا بگرییم و ناراحت باشیم که این ترافیک اکران، بیشتر نوعی جفا در حق سینمای کودک و نوجوان است و امکان رقابت درست و دیده شدن مناسب و فروش احتمالی بالای آنها را سلب می‌کند.

طبیعی است سینمای کودک و نوجوان در سال‌های اخیر با دوران طلایی و درخشان خود فاصله دارد؛ اگرچه نیمه پرلیوان را هم می‌بینیم و اذعان می‌کنیم گاهی هنوز فیلم‌های معدود خوب و جذابی هم در این زمینه ساخته می‌شود، اما به اعتقاد برخی کارشناسان و تحلیلگران سینمایی و البته تماشاگران، در گذشته و به‌ویژه دهه‌های ۶۰ و ۷۰، هم فیلم‌های «برای کودکان و نوجوانان» مهم‌تر و پرمخاطب‌تری در سینمای ایران ساخته می‌شد و هم در زمینه فیلم‌های «درباره کودکان و نوجوانان» اوضاع به‌مراتب بهتر بود و برخی از مهم‌ترین فیلمسازان سرشناس و معتبر، فیلم‌های ماندگاری در این گونه سینمایی می‌ساختند.

اما در سال‌های اخیر، سینمای کودک و نوجوان در هر دو شکل آن از رونق افتاد و تلاش‌ها در این زمینه چندان کارا و تاثیرگذار نبود و نیست و به موج و جریانی مستمر و پرمخاطب تبدیل نشده است. حتی باوجود موفقیت اعتباری و فروش خوب برخی فیلم‌های کودک و نوجوان و انیمیشن‌های سینمایی به نظر نمی‌رسد بیشتر آنها قابلیت خاطره‌سازی برای بچه‌های این نسل را داشته باشند. درواقع آثار سینمای کودک و نوجوان این سال‌ها کمتر واجد آن میزان اهمیت و خاطره سازی فیلم‌های خاطره انگیز این گونه در دهه‌های گذشته هستند.

بنابراین باتوجه به وضعیت نامناسب سینمای کودک و نوجوان در سال‌های اخیر، لزوم توجه و حمایت بیشتر از آن اهمیت می‌یابد. یکی از نمونه‌های بارز و برجسته این پشتیبانی، در حوزه پخش و اکران است و مجموعه‌هایی چون سازمان سینمایی و شورای صنفی نمایش، ذاتا و ماهیتا باید اقداماتی عملی در این خصوص انجام دهند، اما در عمل چندان این اتفاق نمی‌افتد و اگر هم نیت خیر و شعار مثبتی در این زمینه وجود دارد، منجر به اقداماتی می‌کند و مجال مناسبی برای عرضه شدن در اختیار فیلم‌های آن قرار نمی‌دهد، ناگهان دلسوز این گونه سینمایی می‌شود و به قصد گرفتن ابرو، چشم‌های بی سوی سینمای کودک و نوجوان را هم کور می‌کند! اگر بخواهیم خوشبینانه به ماجرا نگاه کنیم، خلاصه اش این می‌شود که مدیران و متولیان سینمایی کشور خواسته اند در زمینه کم کاری‌های معمولا همیشگی درباره سینمای کودک و نوجوان جبران مافات کنند، اما تصمیم مناسبی برای این توبه سینمایی اتخاذ نکردند، حالا یا دانش و آگاهی نداشتند یا به دلایلی که عرض می‌کنیم بستر مناسبی برای حمایت درست در این خصوص فراهم نبود. اگر هم بدبینانه سراغ ماجرا برویم، ممکن است دنبال دست‌هایی باشیم که با دلایل عامدانه و با اعمال نفوذ و پارتی بازی در زمینه اکران و این ترافیک خودخواسته، در پی حذف یا ضربه زدن به سینمای کودک و نوجوان و تسویه حساب‌های شخصی یا سینمایی با تهیه‌کنندگان و صاحبان و پخش‌کنندگان این گونه سینمایی هستند.

جشنواره خنثی و شورایی بی تاثیر

جشنواره فیلم‌های کودکان و نوجوانان، خوشبختانه همچنان به حیات خود ادامه می‌دهد و چراغ سینمای کودک و نوجوان را روشن نگاه داشته است، اما این رویداد هم در سال‌های اخیر باوجود معرفی برخی استعدادها به سینمای ایران، بیشتر در حد یک دورهمی سینمایی مانده و آن تاثیرگذاری گذشته را ندارد. درست است که جشنواره صرفا ویترین تولیدات سالانه است و نمی‌توان انتظار معجزه را از آن داشت، اما شاید جنبه‌های نظارتی کیفی آن مانند گذشته محکم نیست که فیلم‌هایی با کیفیت‌های پایین و به دور از جذابیت و نگاه مخاطب پسند در آن حضور دارند و با تخفیف و نگاه با اغماض، بعضا برنده جوایزی هم می‌شوند. جشنواره در این سال‌ها به اندازه‌ای رنگ و رو رفته و کم اثر شده که حتی برخی فیلم‌های به نمایش درآمده در آن رنگ پرده سینما را نمی‌بینند و تقاضایی برای پخش آنها از سوی سینمادارها وجود ندارد.

چند سال پیش شورایی در بنیاد سینمایی فارابی تشکیل شد به نام شورای راهبردی و سیاستگذاری سینمای کودک و نوجوان و قرار بود که اقداماتی مهم و تاثیرگذار و جریانساز در این زمینه انجام دهند و در ارتقای کیفی فیلم‌های این گونه سینمایی نقش بسزایی داشته باشند و همچنین فضایی درست و اصولی همچون تشکیل گروه اکران سینمای کودک و نوجوان، گام مهمی برای اکران مناسب و بدون دغدغه فیلم‌های خوب و جذاب این سینما بردارند، اما دریغ که در عمل اتفاق مهمی رخ نداد و یتیمی و بی سرپرستی سینمای کودک و نوجوان در این سال‌ها کماکان ادامه دارد. خروجی همه آن دورهمی‌های جشنواره فیلم‌های کودک و نوجوان و شورای راهبردی و سیاستگذاری، باید تاثیر خود را در رونق تولید و بهبود وضع اکران و در عمل بگذارد که هنوز نگذاشته است.

رقابت نابرابر

یکی از مهم ترین دلایل ناکامی کلی سینمای کودک و نوجوان در این سال‌ها به کیفیت خود آثار برمی گردد که عمدتا از استاندارد لازم به دورند و برای بچه‌ها جذابیت ندارند یا دست کم کیفیت فیلم‌ها به اندازه‌ای نیست که با اقبال بالای مخاطبان کودک و نوجوان روبه رو شوند. طبیعی است در چنین وضعیتی، کمتر سینمادارای حاضر است ریسک کند و اکران چنین آثاری را بپذیرد. قبل تر از این مرحله البته، جلب نظر پخش‌کننده‌های سینمایی است که اگر فیلم‌ها ظرفیت و مولفه‌های اولیه فروش را نداشته باشند، اصلا موردتوجه قرار نمی‌گیرند. به فرض اگر هم فیلم تقریبا خوبی در زمینه کودک و نوجوان حی و حاضر باشد و پخش کننده‌ای هم داشته باشد، در رقابت نابرابر با فیلم‌های کمدی و سینمای اجتماعی بخت اندکی برای اکرانی مناسب دارد. در اکران عید نوروز که حتی بسیاری از فیلم‌های قدرتمند و با مولفه‌های بالای فروش هم در رقابت با همتایان شکست می‌خورند و در اکران‌های بعدی و دیگر فصول طلایی نیز همچنان رقابت دشواری میان فیلم‌ها وجود دارد، بنابراین فیلم‌های کودکان و نوجوانان باید خیلی وضع ویژه‌ای داشته باشند که زمان مناسبی در اکران، نصیبشان شود. بنابراین معمولا فیلم‌های کودک و نوجوان به طور خودکار و در شکست در جریان این رقابت تبعیض آمیز و نابرابر، ناچارند به زمان‌های نامناسب اکران و در ماه‌های پایانی سال رضایت دهند. اگر سه فیلم کودک و نوجوان در یک روز اکران می‌شوند و اکران پنج فیلم این گونه سینمایی تقریبا در یک بازه زمانی اتفاق افتاده، یکی از دلایل مهمش این است که در زمان‌های دیگر سال مجالی برای اکران آنها وجود نداشته است و اگر صاحبان آثار به همین زمان هم رضایت نمی‌دادند و قرارداد برای اکران نمی‌بستند، احتمالا فیلمشان در زمان بدتری روانه پرده سینماها می‌شد.

با این حال باید به تصمیم خوب شورای صنفی نمایش هم اشاره کرد که در این یکی دو سال اخیر، حضور یک فیلم کودک و نوجوان یا پویانمایی را در میان گزینه‌های نهایی اکران نوروز مدنظر قرار داده‌اند.

به گواه آمار

تا اینجای سال ۹۸، هشت فیلم کودک و نوجوان (که آثار پویانمایی را هم شامل می‌شود) اکران عمومی شده اند؛ با نگاهی اجمالی به تاریخ اکران‌های این فیلم‌ها درمی‌یابیم شورای صنفی نمایش می‌توانست چینشی مناسب تر برای این آثار درنظر بگیرد، نه این که مثل حالا پنج فیلم کودک و نوجوان اکران شود و در عوض در بسیاری از روزها و فصول اکران، بچه‌ها در حسرت تماشای یک فیلم مناسب سن و سال خودشان باشند.

تا این مقطع زمانی، درمجموع ۵۹ فیلم اکران شده اند که سهم هشت‌تایی سینمای کودک و نوجوان، البته جای امیدواری دارد که نسبت به سال گذشته پیشرفتی دوبرابری محسوب می‌شود که تنها چهار فیلم کودک و نوجوان در آن اکران شد، آن هم به نسبت ۶۰ فیلمی که سال ۹۷ رنگ پرده سینما را دیدند. یعنی به لحاظ آماری اکران فیلم کودک و نوجوان، با رشدی قابل اشاره‌ای روبه رو بودیم، اما در زمینه چینش صحیح و تقسیم منطقی و عادلانه این آثار در اکران و در طول سال، وضعیت بدتری نسبت به سال گذشته داشتیم.

سیدجواد هاشمی و حسین قناعت از جمله پرکارترین و فعال ترین کارگردان‌های سینمای کودک و نوجوان در سال‌های اخیر هستند که سال گذشته و امسال، سه و دو فیلم از آنها در این گونه سینمایی اکران شده است. هاشمی پیشونی سفید ۲ و ۳ و تورنادو را ساخته و قناعت هم دزد و پری ۲ و تپلی و من را. البته قناعت سال گذشته فیلم کمدی لازانیا را هم روی اکران داشت

فلاش‌بک

عملکرد سال ۹۷

۱.فیلشاه
هادی محمدیان
تاریخ اکران: ۲۳ اسفند ۹۶
میزان فروش: ۷/۹۰۷/۳۱۹/۰۰۰

۲.پیشونی سفید۲
سیدجواد هاشمی
تاریخ اکران: ۱۸ مهر
میزان فروش: ۴/۱۹۲/۷۵۲/۰۰۰

۳.خاله قورباغه
افشین هاشمی
تاریخ اکران: ۶ تیر
میزان فروش: ۲/۳۸۶/۴۲۷/۰۰۰

۴.دزد و پری ۲
حسین قناعت
تاریخ اکران: ۵ دی
میزان فروش: ۱/۷۴۶/۱۱۳/۰۰۰

زوم

عملکرد سال ۹۸

۱.منطقه پرواز ممنوع
امیر داسارگر
تاریخ اکران: ۱۵ آذر
میزان فروش: ۴/۰۳۵/۲۶۶/۰۰۰

۲.پیشونی سفید۳
سیدجواد هاشمی
تاریخ اکران: ۲۵ اسفند ۹۷
میزان فروش: ۳/۲۴۸/۳۶۰/۰۰۰

۳.بنیامین
محسن عنایتی
تاریخ اکران: ۱۵ آذر
میزان فروش: ۲/۳۵۲/۶۶۶/۰۰۰

۴.تپلی و من
حسین قناعت
تاریخ اکران: ۲ مرداد
میزان فروش: ۱/۷۲۳/۳۶۹/۰۰۰

۵.تورنادو
سیدجواد هاشمی
تاریخ اکران: ۱۵ آبان
میزان فروش: ۶۶۶/۸۵۱/۰۰۰

۶.۲۳ نفر
مهدی جعفری
تاریخ اکران: ۲۰ آذر
میزان فروش: ۳۶۳/۹۹۰/۰۰۰

۷.آخرین داستان
اشکان رهگذر
تاریخ اکران: ۶ آذر
میزان فروش: ۳۵۵/۷۹۸/۰۰۰

۸.تولدت مبارک
سمیه زارعی‌نژاد
تاریخ اکران: ۱۸ اردیبهشت
میزان فروش: ۵۳/۴۴۱/۰۰۰

گلایه‌های مطرح‌شده

اکران همزمان سه فیلم کودک و نوجوان و نمایش پنج فیلم این گونه سینمایی در یک بازه زمانی کوتاه، باعث اعتراضات و واکنش‌هایی میان صاحبان این آثار و برخی فعالان این عرصه شده است. حامد جعفری، تهیه‌کننده آثار پویانمایی شاهزاده روم و فیلشاه با انتشار یادداشتی نسبت به اکران همزمان فیلم‌های کودک و نوجوان واکنش نشان داد و نوشت: اکران همزمان سه فیلم کودک و نوجوان (بنیامین، تورنادو و منطقه پرواز ممنوع) درسینماها برایمان یادآور همان رفتاری است که برخی مدیران و اهالی سینما با «فیلشاه» داشتند. همان سنگ‌هایی که برخی مدیران سینمایی با سوءاستفاده از سمت‌هایشان بر سر راه موفقیت ما در اکران قرار می‌دادند، بر سر راه سه فیلمی قرارگرفته که اگر در رقابتی ناجوانمردانه واردشان نمی‌کردند، فارغ از محتوایشان می‌توانستند فروش بهتری در گیشه داشته باشند. هرچند سهم شورای صنفی نمایش در این قصور و جفا در حق سینمای کودک و نوجوان بیش از دیگران است اما نباید نقش سازمان سینمایی و مدیران سینمایی را که وظیفه نظارتی در این بین دارند، نادیده بگیریم.»

مصطفی حسن‌آبادی، تهیه‌کننده بنیامین هم در گفت‌وگویی که با پانا داشت، گفت: مسؤولان سینمایی و شورای صنفی نمایش این طور صلاح دیدند که سه فیلم کودک و نوجوان را به طور همزمان در سینماها اکران کنند تا هیچ کدام از فیلم‌ها نتوانند سبد بزرگی از فروش در گیشه سینماها داشته باشند.

سیدجواد هاشمی، کارگردان تورنادو هم نامه‌ای سرگشاده خطاب به حسین انتظامی، رئیس سازمان سینمایی نوشت که شروع آن از این قرار است: به نظر می‌رسد به رغم ادعای سازمان تحت امرتان، حضرتعالی هیچ توجهی به سینمای کودک و به‌ویژه سینمای خصوصی ندارید. روابط عمومی سازمان اوج هم با انتشار توییتی از وضعیت اکران ۲۳ نفر گلایه کرد.